

PAGINA 6 DE PALIO IN ASTI
Intens cultuurfeest.

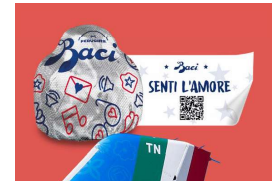
PAGINA 10 GORIZIA 2025
Hoofdstad van cultuur in Oost-Italië.

PAGINA 18 CAMPANIË
Land van vulkanen.

PAGINA 22 ITALIË TE WATER
Zeehelden en driemasters.

PAGINA 24
ZOET

VLIEGENSVLUG NAAR ITALIA!

De schaamte voorbij?

Met alle respect voor een betere wereld, Italië-gangers kunnen de verleiding van de luchtvaart nog niet weerstaan. Er werd vorig jaar een recordaantal Europese vluchten geboekt en ook de Italiaanse luchthavens kunnen terugzien op groeicijfers in 2024. Met nieuwe vliegverbindingen richting de Laars en hinder op de (spoor)weg, lijkt dat deze zomer niet anders te zijn.

Milaan en Rome behoorden het afgelopen jaar tot de populairste vliegbestemmingen in Italië, terwijl Pisa, Catania en Brindisi wonnen aan populariteit. Wie denkt dat het land daarmee verzadigd is, heeft het mis. Over de nieuwe bestemmingen Triëst, Salerno en Calabrië zo meteen meer. Nu eerst een analyse van ons vlieggedrag. Zo maakte een kwart van alle Nederlanders vorig jaar het merendeel van alle vliegzeuren (75%). Veruit de meeste vluchten

worden geboekt voor een vakantie, stedentrip of zakelijke afspraak, de rest gaat op bezoek bij vrienden of familie. Volgens het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid is 13% van de Nederlanders 'veelvlieger'. Zij maken drie of meer vliegzeuren per jaar. In totaal gaat ruim twee op de vijf vliegzeuren door de inwoners van Nederland naar Italië, Spanje of Griekenland. Turkije en Portugal maken de top vijf compleet. Voor zakelijke reizen voert het Verenigd Koninkrijk het klassement aan. Italië staat hier op de vierde plaats. Het zal u niet verbazen dat Schiphol voor Nederlanders veruit de belangrijkste vertrekvluchthaven is. Twee derde van de reizigers vertrok van hier. Bij circa 13% van de vliegzeuren ligt de vertrekvluchthaven

niet in Nederland, maar net over de landsgrenzen, zoals Düsseldorf, Brussel of Weeze. In de meeste gevallen spelen de kosten daarbij een belangrijke reden. Wat dat betreft zijn prijs en klimaat steeds belangrijker geworden bij de afweging vooraf. Sterker, 26% van de Nederlanders vindt het milieu de belangrijkste reden om niet (meer) te vliegen.

Hindernissen

Een willekeurige rondgang van Il Giornale onder bezoekers van het Italië Evenement | Smaak van de Winter bevestigd de wetenschap van die nationale volksmoral, maar we vingen ook kritische geluiden. De auto en de trein blijken allesbehalve een ideaal alternatief, namelijk. Wegwerkzaamheden, gesloten tunnels en dure vignetten

in de doorganglanden Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk drijven de kosten en reistijd op. Is Italië eenmaal bereikt, dan worden met name toeristen geplaagd door

strenge milieuzones en de ZTL (Zona Traffico Limitato) in steden én dorpen. Dit systeem is ingesteld om de historische gebouwen én het milieu in de binnenstad te beschermen tegen schadelijke uitlaatgasen. Motorische voertuigen worden om deze reden zoveel mogelijk geweerd.

Overstappen op de trein? Doe geen moeite. Of juist wél, voor reizigers die houden van een expeditie. Ahum. Treinen naar Italië vraagt tijd en de nodige puzzelliefde, want de spoorwegen en spoorbeheerders in Europa hebben hun samenwerking nog niet op orde. Dat zorgt voor

Vervolg op pagina 5

In de rij voor Caravaggio

Schilder Caravaggio is hip en hot en dus verwacht men bezoekersrecords voor de grootste tentoonstelling van zijn werk in het Palazzo Barberini in Rome, van 7 maart tot en met 6 juli. Onder andere dit nogal lugubere maar fascinerend geschilderde doek met de titel 'Judith onthoofd Holofernes' uit 1598 is er te zien.

Kat op het spek

Na het jaarlijkse personeelsfeest eind januari van de politie in Verbania aan het Lago Maggiore, sprintten de dienders één voor één naar het toilet. Collega's vonden in de keuken twee flessen laxemiddel. Wat bleek; de kerk van San Vittore waar de lunch

plaatsvond, had gedetineerden en ex-gedetineerden vanuit een sociaal initiatief de maaltijden laten bereiden! De gevangenis van Palanza had ze een dagje vrijgegeven. De korpsleiding was 'not amused'. Het onderzoek naar de precieze gebeurtenissen duurt nog voort...

BANANA SICILIANA

Klimaatverandering heeft af en toe z'n voordelen. Zo experimenteerde men op Sicilië al een tijdje met de kweek van Cavendish bananen en niet zonder succes. We lezen het bericht op de website Biojournaal. Het hele jaar door groeien de bananen in een kleine oververwarme kas. In de toekomst kan het misschien al in de openlucht, vertelt Vittorio Gona van Alba Bio aan de site. Het bedrijf uit Marina di Ragusa heeft al ervaring met mango's, avocado's, papaya en passievrucht. Deze tropische vruchten voelen zich prima thuis op het opwarmende eiland. Dat de bananen niet op de vervuulende boot moeten is voor veel klanten van de

kweker een voordeel. Die waarde- ren dat het een Italiaans product is dat volledig traceerbaar is en biologisch geteeld. De kweker zegt zelfs met koffie- en chocoladeplanten te experimenteren. Wellicht is in de toekomst de espresso dan volledig 'made-in-Italy'.

21 JAAR NA SLOOP ITALIAANSE BERLIJNSE

Door: Elbrich Bos

Het jaar 2025 markeert een historisch moment voor twee steden in Europa: Gorizia in noordoost Italië in de regio Friuli Venezia Giulia en Nova Gorica in Slovenië. Tientallen jaren waren ze door een soort van Berlijnse muur gescheiden, maar dit jaar dragen ze samen een prestigieuze titel. Waar verdeeldheid en gescheidenheid eerst hoogtij vierden, spreekt men nu van verzoening en samenwerking. De benoeming tot gezamenlijke Culturele Hoofdstad van Europa is hiervan de bekroning. Dit grensgebied, doordrenkt van een geschiedenis van verdeeldheid maar ook van natuurpracht en culturele rijkdom, nodigt bezoekers uit om haar verleden maar vooral toekomst te ontdekken.

Om te begrijpen waarom deze stad ooit was gescheiden door een muur, moeten we eerst ver in de geschiedenis duiken. We beginnen bij het begin.

Gorizia, de stad van de bijnamen

Gorizia, gelegen in de regio Friuli Venezia Giulia, kent een geschiedenis die meer dan duizend jaar teruggaat. De stad werd voor het eerst genoemd in een document in het jaar 1001. Ooit woonden hier in het middeleeuwse kasteel de Oostenrijkse graven maar nadat de laatste in 1500 kinderloos gestorven was, ging het hele graafschap over aan de Habsburgers en groeide het uit tot een belangrijk machtscentrum van de Habsburgse monarchie. Gedurende deze periode bloeide en groeide de stad steeds meer en werd de stad al gauw een smeltkroes van Slavische, Germaanse en Latijnse culturen, wat de stad de bijnaam "de parel van Mitteleuropa" opleverde. Dankzij de bouw van de Transalpinaspoorlijn in 1906 werd Gorizia een geliefde winterbestemming voor de Oostenrijkse adel. Het milde klimaat, de vruchtbare gronden van het dichtbij gelegen Collio wijngebied, beroemd om haar voortreffelijke lokale wijnen en niet te vergeten heerlijke keukens trok veel toeristen. Met de nabijheid van het aan de Adriatische zee gelegen kuuroord Grado, werd Gorizia ook al snel "het Oostenrijkse Nice" genoemd.

De Eerste Wereldoorlog

De bloei van Gorizia kwam tot een abrupt einde tijdens de Eerste Wereldoorlog. De stad bevond zich in het hart van de Isonzo-veldslagen, twaalf bloedige confrontaties tussen Italiaanse en Oostenrijks-Hongaarse troepen langs de oevers van de gelijknamige rivier. Deze veldslagen en loopgravenoorlog eisten honderdduizenden levens en veranderden de Isonzo-rivier in een symbool van opoffering en strijd. Het turkooisblauwe water van de rivier, contrasteerde met de gruwelen die zich hier afspeelden. Na de oorlog werd de rivier dan ook *il Fiume della Patria* - de rivier van het vaderland - genoemd door de Italianen. Na de Eerste Wereldoorlog werd Gorizia uiteindelijk onderdeel van Italië, maar de stad bleef niet lang ongedeeld.

Gorizia en Gorica, gezamenlijk Culturele Hoofdstad van Europa 2025

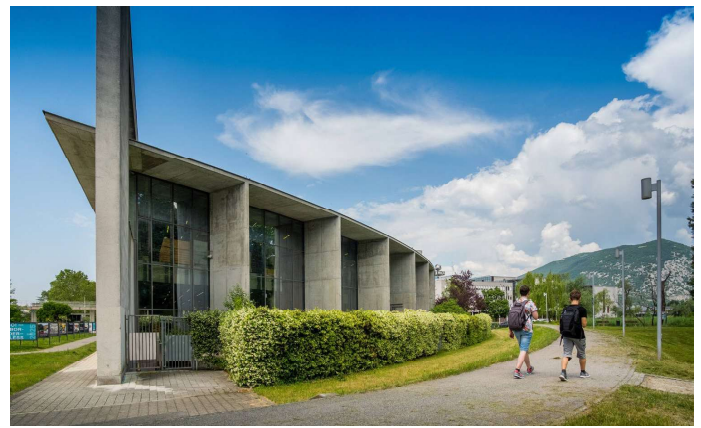

Het kasteel van Gorizia is één van de trekpleisters

Links: wapen van de stad Gorizia

vond zich in het hart van de Isonzo-veldslagen, twaalf bloedige confrontaties tussen Italiaanse en Oostenrijks-Hongaarse troepen langs de oevers van de gelijknamige rivier. Deze veldslagen en loopgravenoorlog eisten honderdduizenden levens en veranderden de Isonzo-rivier in een symbool van opoffering en strijd. Het turkooisblauwe water van de rivier, contrasteerde met de gruwelen die zich hier afspeelden. Na de oorlog werd de rivier dan ook *il Fiume della Patria* - de rivier van het vaderland - genoemd door de Italianen. Na de Eerste Wereldoorlog werd Gorizia uiteindelijk onderdeel van Italië, maar de stad bleef niet lang ongedeeld.

Hoewel Nova Gorica niet de historische charme van Gorizia bezit, biedt de stad wel een unieke mix van moderne kunst en architectuur

In de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog

Tot november 1918, het einde van de Eerste Wereldoorlog, stond de stad zoals ik al schreef, meer dan vijfhonderd jaar onder Habsburgs bestuur en maakte het deel uit van het enorme Oostenrijks-Hongaarse Keizerrijk. Dit had Gorizia tot een multiculturele en meertalige gemeenschap gemaakt, waar verschillende tradities en geloven in elkaar versmolten. Gedurende deze lange periode waren er weinig spanningen geweest over de etnische en culturele diversiteit, totdat het fascisme de overhand kreeg.

Tijdens de twintig jaar durende fascistische heerschappij werden de Sloveense taal, namen en scholen verboden, terwijl het nationalistische Italiaanse sentiment steeds sterker werd, ten koste van de Sloveense bevolking en hun tradities. Het fascistische regime probeerde de identiteit van de Slaven in de regio te onderdrukken, wat leidde tot een periode van onrust en verdeeldheid.

Toen in september 1943 de stad werd bezet door Nazi-Duitsland, nadat Italië uit de oorlog was gestapt, werd Gorizia strategisch belangrijk vanwege de ligging aan de grens tussen Italië en Joegoslavië. Gorizia kwam onder Duits bestuur en werd een belangrijk knooppunt voor de militaire operatie aan het Oostfront. In de jaren voorafgaand aan 1943 had de Sloveense bevolking onder het Italiaanse fascistische bestuur geleden en werd zwaar onderdrukt.

De stad bevond zich in een continue staat van spanning door de aanwezigheid van zowel Italiaanse als Duitse troepen en de nabijheid van de Joegoslavische bevrijdingsbewegingen. Bij de bevrijding van Gorizia in 1945 werd de stad voor ongeveer 40 dagen door de soldaten van Tito ingenomen. Honderden mannen die van fascisme werden beschuldigd werden door de Joegoslaven meegenomen naar gevangenskampen. Velen kwamen nooit meer terug. Het was het begin een langdurige politieke en culturele splitsing. Het was een tijd van lijden,

Giardino Viatori. Foto: Fabrice Gallina

Gorizia werd het 'Nice van Oostenrijk' genoemd

MUUR, VIEREN VROEGERE VIJANDEN FEEST

verzet en verlies, maar ook van de opkomst van nieuwe grenzen en identiteiten in de regio.

De Italiaanse Berlijnse Muur

Na de Tweede Wereldoorlog was de dreiging van het communisme in Oost-Europa en de Koude Oorlog overal voelbaar. Door de toen nog bestaande samenwerking tussen Stalin en Tito, waren de geallieerden bang dat het communisme zich zou verspreiden naar Italië. Dat wilden ze absoluut vermijden. Daar kwam nog bij dat Tito maar al te graag Gorizia maar ook de hoofdstad van Friuli Venezia Giulia, de havenstad Trieste, Joegoslavisch wilde maken. Gedurende twee jaar na de oorlog hield de geallieerde militaire politie daarom toezicht op Gorizia, terwijl in Parijs de vredesonderhandelingen werden gevoerd. Na lange en moeizame diplomatieke onderhandelingen, werd uiteindelijk besloten de stad door een nieuwe grens in tweeën te delen, het resultaat van de Vrede van Parijs.

De grens werd eerst met witte verf gemarkeerd, daarna door prikkeldraad en uiteindelijk door een stevig hekwerk. Gorizia werd letterlijk in tweeën gesplitst. Het grootste deel van de stad bleef bij Italië, maar enkele gebouwen, landerijen, moestuinen en zelfs een begraafplaats, kwamen in het Joegoslavische gedeelte te liggen. Ongeveer twintig procent van de inwoners, die zich niet meer konden verenigen met Italië na twintig jaar fascistische overheersing, kozen ervoor om naar het Joegoslavische deel van de stad te verhuizen. Dit hekwerk, vaak de Italiaanse Berlijnse Muur genoemd, scheidde de niet alleen oost van west tijdens de Koude Oorlog, maar verdeelde ook families, vrienden en gemeenschappen. De grens zou de regio decennialang verdelen en een grote impact hebben op het leven van haar inwoners. In de jaren die volgden, werd Nova Gorica opgebouwd als een communistische en later een socialistische stad. Het werd het politieke en culturele antwoord op het oude Gorizia aan de Italiaanse zijde. Wat ooit een stad was van gemengde culturen en talen, werd nu gesplitst in twee delen, elk met zijn eigen identiteit, maar beide diep verweven in de turbulente geschiedenis van de 20e eeuw.

Een scheidingslijn tussen Oost en West

Het leven aan weerszijden van de grens was totaal verschillend. In het westen heerste de democratie, terwijl in het oosten het communisme het dagelijkse leven bepaalde. Voor veel inwoners van Gorizia bracht de grens grote ontberingen met zich mee. Velen hadden landbouwgrond of vee aan de andere kant van de grens liggen. In de eerste jaren mochten slechts enkele boeren met speciale agrarische passen oversteken. Vanaf 1955 werd het voor alle burgers mo-

De verhalen van de Rafut grensovergang verwerkt in twee musea

Aan de voormalige Rafut grensovergang, waar ooit strenge grenscontroles plaatsvonden, bevinden zich nu twee bijzondere musea die het verleden van deze regio tot leven brengen. Aan de Sloveense kant is er het **Smokkelmuseum** (Il museo del Contrabbando), waar bezoekers alles leren over de clandestiene activiteiten die de grens doorkruisten. Tijdens de Koude Oorlog vormden smokkelwaar zoals koffie, sigaretten en suiker, een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven. Het museum vertelt niet alleen het verhaal van de smokkelaars, maar ook hoe deze handel een overlevingsstrategie werd voor velen die door de grens werden gescheiden.

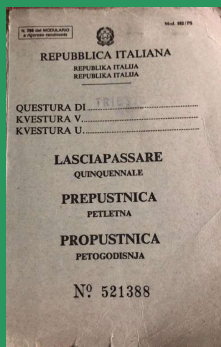

De Rafut grensovergang bij het Smokkelmuseum

Aan de Italiaanse kant van de grens vind je het **Museo Lasciapassare**, dat het verhaal van de speciale pasjes vertelt die nodig waren om van het ene naar het andere land te reizen. Met deze *lasciapassare*, konden inwoners in de grensregio elkaar kort ontmoeten of werken op hun landerijen aan de andere kant van de grens. Het museum toont originele documenten, anekdo-

tes en foto's die de menselijke kant van deze scheiding belichten. Beide musea bieden een fascinerend inzicht in het leven langs de

grens en maken duidelijk hoe ingrijpend deze fysieke scheidslijn het dagelijks leven beïnvloedde.

gelijk om de grens over te steken met een speciale pas, maar de beperkingen bleven streng: maximaal vier keer per maand en niet verder dan tien kilometer. Deze periode stond in het teken van smokkel, clandestiene ontmoetingen en spanning. Toch waren er ook momenten van hoop, zoals de ontmoetingen tussen families en vrienden die elkaar na jaren weer konden zien.

Nova Gorica, een moderne tegenhanger

Zoals gezegd werd aan de Joegoslavische kant van de grens onder het regime van Tito vanaf 1947 Nova Gorica opgericht. Deze moderne

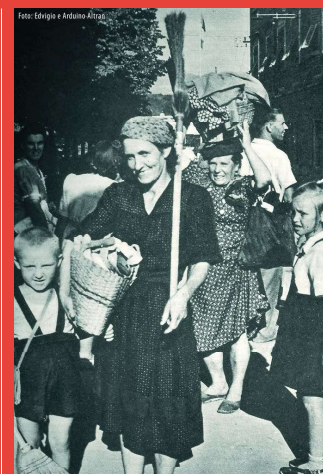

Sculptuur in Gorizia

Bezems kopen tijdens La Domenica delle Scope

La Domenica delle Scope (de Zondag van de Bezems), was een bijzondere gebeurtenis op 13 augustus 1950. Toen werd de grens tussen Italië en Joegoslavië namelijk voor één dag geopend na drie jaar strikte scheiding. De inwoners van Nova Gorica, een stad die nog volop in ontwikkeling was en waar veel ontbrak, kregen voor het eerst de kans de grens over te steken naar de Italiaanse kant. Ze konden inkopen doen en, belangrijker nog, familie en vrienden ontmoeten die ze sinds de splitsing niet hadden gezien. Hoewel het een zondag was, openden de winkels hun deuren. Wat deze dag extra bijzonder maakte, was het feit dat het meest verkochte product aan de Italiaanse kant de bezem was – een praktisch, maar in Nova Gorica zeldzaam voorwerp. Tegen de avond, toen iedereen weer terug moest keren naar Nova Gorica, staken tientallen bezems hoog boven de menigte uit. Sindsdien is deze dag in de geschiedenis bekend geworden als de "Zondag van de Bezems".

La Domenica delle Scope

Het vrolijkste blad over Italië!

4 x bij de post

Blijf het hele jaar geïnspireerd door alle leuke, nuttige, lekkere en mooie dingen uit Italië! Als abonnee krijg je ook exclusieve korting op producten en tickets events. 4 edities per jaar voor €13,50

Ga naar: ilgiornale.nl/abbonement, bel (0)251 - 257924 of scan de QR-Code!

stad werd gebouwd als tegenhanger van het historische Gorizia en kreeg de bijnaam "het nieuwe Gorizia". Nova Gorica is een typisch voorbeeld van socialistische architectuur, met brede lanen, functionele gebouwen en ruime pleinen. Tegenwoordig heeft de stad ongeveer 13.000 inwoners en fungeert ze als een belangrijk cultureel en economisch centrum in Slovenië.

Hoewel Nova Gorica niet de historische charme van Gorizia bezit, biedt de stad wel een unieke mix van moderne kunst, architectuur en cultuur, omgeven door een prachtige heuvelachtige natuur en de nabijheid van de Julische Alpen. Het beroemde Transalpina-plein - vernoemd naar het aangrenzende Transalpina station dat in 1906 door de Aartshterog Frans Ferdinand officieel werd geopend - verbindt beide steden. Het plein toont in het midden een groot mozaïek die

Het mozaïek op het Piazza Transalpina

de voormalige grens markeert. Het mozaïek moet het nummer van het symbolisch opgeblazen grensmaatje voorstellen dat ooit op deze plek stond. Je kunt hier letterlijk met één voet in Italië en met de andere voet in Slovenië staan. Het enige plein in Europa waar dat mogelijk is.

Van Gescheidenheid naar Samenwerking

De val van het communisme in 1991 was een keerpunt. Slovenië werd een onafhankelijke staat en trad in 2004 toe tot de Europese Unie. Op 1 mei van dat jaar vond een historische gebeurtenis plaats; op het Transalpina-plein werd een deel van het hekwerk symbolisch verwijderd. Politieke leiders, burgemeesters en burgers van beide steden vierden samen de afschaffing van de fysieke grens. Het plein, dat ooit symbool stond voor scheiding, werd nu een plek van vereniging. In 2007, met de Sloveense toetreding tot het Schengenverdrag, verdween de grens helemaal. Voor het eerst in 60 jaar konden inwoners vrij reizen zonder paspoortcontrole. Tot aan 2022 kon je nog een klein gedeelte van de muur zien staan. Helaas is toen in de aanloop naar het project Europese

Aan het hek dat de grens markeerde wil niemand nog herinnerd worden

Cultuurstad, besloten om ook dit laatste deel van het hekwerk te slopen. Ik zeg helaas, want als gids zijnde vond ik het belangrijk iets wat zo met de geschiedenis van de stad verbonden was, aan de toeristen te kunnen laten zien. Niet iedereen deelde toen mijn visie en velen juichten dat de grens nu pas echt totaal verdwenen was. Ik was dan ook verwonderd in een recent krantenartikel te lezen dat het Transalpina plein na een architectonische facelift te zijn ondergaan waarschijnlijk weer een stukje van zijn muur terug zal krijgen, de geschiedenis kun je uiteindelijk niet zomaar in zijn geheel van tafel vegen.

Het Piazza Transalpina met in het midden de oude grens

Gorizia, Via Rastello. Foto: Fabrice Gallina

Ontdek Gorizia met gids Elbrich

Wil je Gorizia en Nova Gorica op een bijzondere manier verkennen? Overweeg dan een privéronleiding met Elbrich Bos, de schrijfster van dit artikel. Ze is een erkende Nederlandse gids in Friuli Venezia Giulia met passie voor geschiedenis, kunst en cultuur en neemt je graag mee op reis door deze fascinerende grensregio. Tijdens de rondleiding leer je niet alleen over de historische achtergronden, maar ontdek je ook verborgen pareltjes die je anders zou missen.

Neem contact met haar op via haar website www.explorefriuli.com of schrijf een mail aan: explorefriulivg@gmail.com

De Gorizia City Walk

Voor wie liever op eigen tempo Gorizia verkent, biedt Elbrich een uitgebreide City Walk aan. Deze digitale gids, beschikbaar voor €7,91, bevat 48 pagina's met foto's, tips en historische informatie. De wandeling begint bij het middeleeuwse kasteel van Gorizia en eindigt op het Transalpina-plein, de plek waar geschiedenis en moderniteit samenkomen. Je kunt de gids via deze QR Code op haar website downloaden.

Gids Elbrich Bos met één been in Italië en het andere in Slovenië

Je kunt hier letterlijk met één voet in Italië en met de andere voet in Slovenië staan. Het enige plein in Europa waar dat mogelijk is.

GO BORDERLESS, EEN GRENDOVERSCHRIJDEND EVENEMENT

In 2017 werd het idee geopperd om Nova Gorica kandidaat te stellen voor de titel Culturele Hoofdstad van Europa. Al snel werd duidelijk dat samenwerking met Gorizia essentieel zou zijn. De burgemeesters van beide steden besloten de handen ineen te slaan, niet alleen om hun gedeelde verleden te benadrukken, maar ook om een gezamenlijke toekomst te bouwen.

GO! 2025
NOVA GORICA-GORIZIA

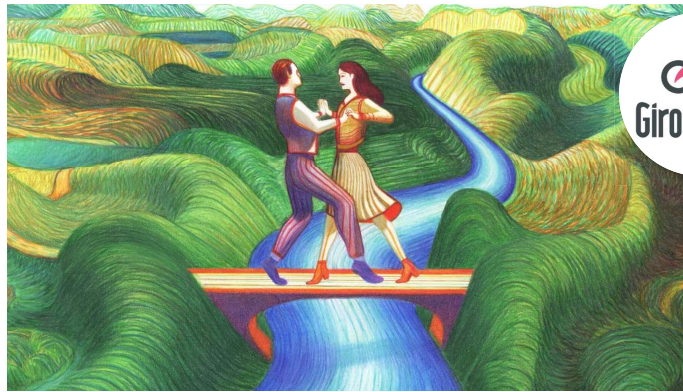
Na drie jaar van intensieve voorbereiding werd op 18 december 2020 bekendgemaakt dat Nova Gorica en Gorizia de titel had gewonnen. Deze mijlpaal markeerde een unicum in de geschiedenis, waarbij twee steden in twee verschillende landen gezamenlijk de titel zouden dragen. Het thema voor dit grensoverschrijdende evenement is dan ook treffend: "Go Borderless". Gedurende het jaar zullen er tal van evenementen, tentoonstellingen, concerten en festivals plaatsvinden die de gedeelde geschiedenis maar ook iedere eigen identiteit van beide steden vieren.

De officiële openingsdag en tevens dag van de cultuur

Het Transalpina-plein zal fungeren als het kloppende hart van GO!2025. Hier vond op 8 februari de openingsceremonie plaats. Het plein, dat ooit een symbool was van verdeeldheid, wordt nu een plek van eenheid en samenwerking. De keuze voor de opening op 8 februari was geen toeval. Dit is de dag waarop de beroemde Sloveense dichter en schrijver France Prešeren in 1849 overleed. Deze datum werd in Slovenië uitgeroepen tot "De Dag van de Cultuur", ter ere van de immense invloed die Prešeren had op de Sloveense cultuur en identiteit. Opmerkelijk genoeg is ook in de Italiaanse literatuur 8 februari een belangrijke datum. In 1888 werd namelijk dichter Giuseppe Ungaretti geboren. Veel van zijn korte, krachtige gedichten reflecteren de gruwelijke ervaringen van de Isonzo-veldslagen van de Eerste Wereldoorlog, waaraan hij als jonge soldaat deelnam.

Eerste Wereldoorlog, 7e slag om de Isonzo: Italiaanse troepen met een buitgemaakt Oostenrijks machinegeweer

Het is bijzonder dat deze veldslagen zich juist zo dichtbij **Gorizia** afspeelden, de stad die in 1918 werd bevrijd van Oostenrijks-Hongarij en Italiaans werd. Ungaretti verloor daar veel van zijn jonge medesoldaten en vrienden. De tragische ervaringen van die tijd hebben niet alleen zijn poëzie gevormd, maar ook de geschiedenis van de regio zelf, waar de identiteit en de cultuur van beide landen - Slovenië en Italië - door deze gebeurtenissen werden gekruist.

setting van Villa Manin in Codroipo staan op 22 juni Alanis Morissette en op 9 juli Sting gepland. Gorizia zelf verwelkomt op 24 juni de iconische band Massive Attack, gevolgd door 30 Seconds to Mars op 3 juli.

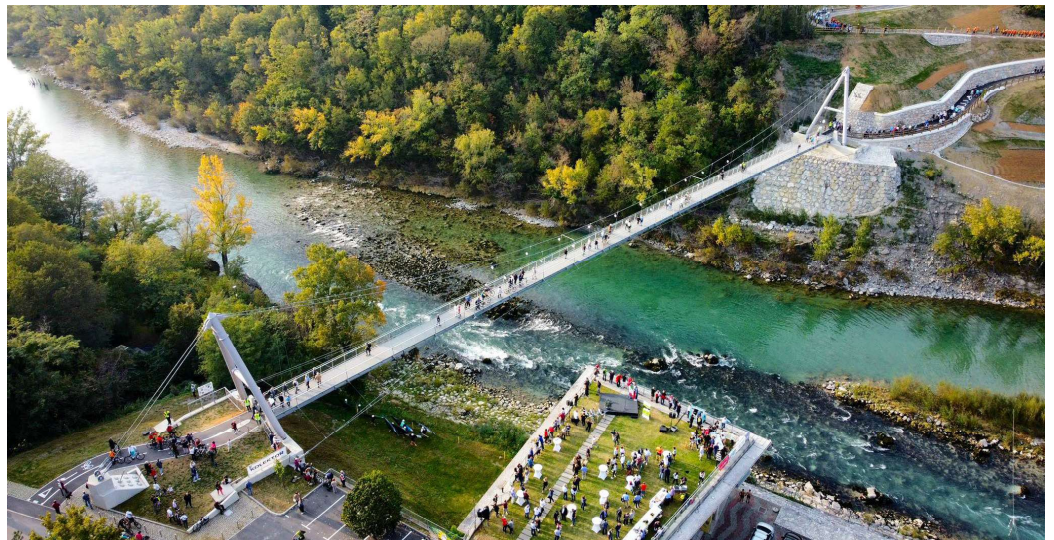
Daarnaast zijn er indrukwekkende tentoonstellingen te zien, waaronder een expositie van Andy Warhol in het Palazzo Attens Petzenstein en een tentoonstelling

Wielierliefhebbers komen ook aan hun trekken. De Giro d'Italia zal op 24 mei door Gorizia en Nova Gorica komen. Dit iconische wielerevenement biedt een unieke kans om de regio vanuit een sportief perspectief te ervaren en zal zorgen voor mooie luchttopnames!

Een uitnodiging om grenzen te overstijgen

GO!2025 biedt Gorizia en Nova Gorica een unieke kans om hun gedeelde geschiedenis en culturele rijkdom te presenteren aan een internationaal publiek. GO! 2025 symboliseert niet alleen de culturele samenwerking tussen twee steden, maar ook de kracht van een verenigd Europa. Waar ooit een hekwerk de scheiding markeerde, bloeit nu een regio die grenzen overstijgt. Nova Gorica en Gorizia laten zien hoe verzoening en samenwerking kunnen leiden tot iets buitengewoons. Kom en ontdek deze unieke grensoverschrijdende Culturele Hoofdstad van Europa en ervaar hoe cultuur, geschiedenis en toekomst samenkomen in een regio zonder grenzen.

In 2021 werd een nieuwe voetgangersbrug over de Isonzorivier in gebruik genomen dat nu een grensoverschrijdend park verbindt

Muziek, kunst en sport in de hele regio

Het programma van GO!2025 omvat een breed scala aan activiteiten. Hoewel het zwaartepunt van de festiviteiten in Nova Gorica ligt, beperkt de Italiaanse kant van het programma zich niet alleen tot Gorizia. De hele regio Friuli Venezia Giulia wordt betrokken bij dit culturele spektakel door optredens van wereldberoemde sterren. Zo treedt op 17 juli niemand minder dan Robbie Williams op in Triëst. In de prachtige

over Giuseppe Ungaretti in het Santa Chiara Museum. Beide tentoonstellingen lopen af op 4 mei 2025 en bij het schrijven van dit artikel weet ik nog niet welke nieuwe tentoonstellingen hier plaats zullen vinden.

Het aantal evenementen zijn zo talrijk dat het niet mogelijk is om ze hier allemaal te noemen. Ga daarom naar de officiële website go2025.eu en schrijf je via deze website ook in voor de nieuwsbrief zodat, mocht je naar Gorizia en Nova Gorica komen, je kunt zien welke evenementen in die maand worden gehouden.

Hoe reis je naar Gorizia?

Gorizia ligt op zo'n 1.200 km van Utrecht. Je kunt ook vliegen naar het Venetiaanse Marco Polo-vliegveld en vervolgens in ongeveer twee uur met een huurauto of trein naar Gorizia reizen. Vanaf deze lente is Gorizia voor het eerst in jaren weer direct bereikbaar met Transavia vanuit Rotterdam naar het nabijgelegen vliegveld **Ronchi dei Legionari**, op slechts een korte afstand van de stad.

Go Borderless. Foto: Matej Vidmar

8 februari openen de burgemeesters van beide grenssteden officieel het culturele jubeljaar